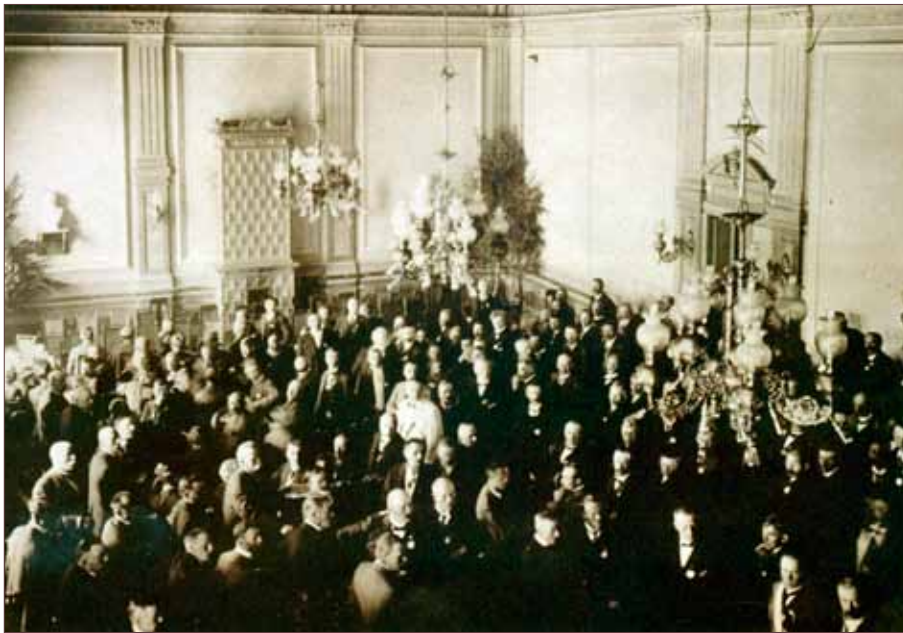

HÄMEENLINNAN RAATIHUONE

RAATIHUONEEN HISTORIAA

Ennen nykyistä vuonna 1888 valmistunutta Raatihuonetta kaupungilla oli kolme Raatihuoneeksi kutsuttua rakennusta. Ensimmäinen oli vanhassa kaupungissa linnan pohjoispuolella ja toinen Kustaa III:n nykyiselle paikalleen siirtämässä kaupungissa Saaristen koulun tontilla.

Hämeenlinnan järjestyksessään neljännen Raatihuoneen tontin määritteli Carl Ludvik Engel kaupungin palon jälkeen, vuonna 1831 vahvistetussa asemakaavassa, torin etelälaidalle. Kaupunki osti tontin vuonna 1849 ja kunnosti sillä olleen vanhan puurakennuksen väliaikaiseksi, kolmanneksi raatihuoneeksi. Vasta vuonna 1882 kaupunginvaltuusto perusti valiokunnan Raatihuoneen rakennussuunnitelmaa valmistelemaan. Piirustukset ja kustannusarvio tilattiin Tyrvännössä syntyneeltä lääninarkkitehti Alfred Cawénilta, joka oli valtuuston jäsen ja valmisteluvaliokunnan puheenjohtaja. Lopulliset rakennussuunnitelmat vahvistettiin Keisarillisessa senaatissa vuonna 1885. Talo valmistui helmikuussa 1888.

Uusi Raatihuone oli tyyllisesti ranskalaisvaikutteisista uusrenesanssia, johon kuuluivat katusivun runsaat kipsikoristeet. Sisätiloissa juhlasalin sekä aula- että porrastilojen maalaus ja muu koristelu oli poikkeuksellisen rikasta ja värikästä. Myöhemmin nämä ensimmäiset koristemaalaukset peitettiin uusilla saman tyylin kuvioilla, kunnes vuosisadan alkupuolella suosituksi tullut Jugendtyylinen koristelu otti paikkansa Raatihuoneessa. Noin 1930-luvun alussa huoneet saivat koristeettomat katto- ja seinäpintansa, joita uusittiin värisävyjä vaihdellen kymmenen vuoden välein talon käytön muuttuessa ajan vaatimusten mukaan.

Raatihuoneessa sijaitsivat juhla- ja valtuustosalin lisäksi raastuvan ja maistraatin istuntosali, rahatoimi-

kamari, huutokauppasali, pormestarin ja kaupunginviskaalin huoneet poliisikamari ja kaupungin vankila. Pian valmistumisensa jälkeen juhlasali oli kaupungin kulttuurielämän keskipiste, jossa esiintyivät niin valtakunnan huipputaiteilijat kuin myös kaupungin oma, vuonna 1926 perustettu näytelmäseura. Kun kirkon korjaustyöt vuonna 1892 alkoivat, Raatihuoneen juhlasali oli seurakunnallistenkin tilaisuuksien pitopaikka. Talon suojissa pidettiin myyjäisiä, arpajaisia, kokouksia ja otettiin vastaan vieraita. Raatihuone oli kaikkien toimintojen koti ja sen käyttö oli liian kirjavaa ja monimuotoista. Kaupungin tärkein talo menetti sille kuuluneen arvokkuuden. Se seisoikin torin laidassa parempaa tulevaisuutta odottaen.

PERUSKORJAUksesta

Kun maistraatti ja raastuvanoikeus vuonna 1984 muuttivat omaan taloonsa ja kaupungin 350-vuotisjuhlavuosi 1989 oli lähestymässä, tyhjentyneen, huonokuntoisen ja käytöltään epätarkoituksemukaisen Raatihuoneen tuleva kohtalo ja kunnostaminen oli tärkeä, ajankohtainen ja ratkaisua vaativa asia. Kaupunginhallitus asetti vuonna 1985 työryhmän suunnittelemaan Raatihuoneen tulevaa käyttöä ja peruskorjausta. Maaliskuussa 1986 kaupunginvaltuusto hyväksyi peruskorjauksen tilaohjelman ja luonnospirustukset, joitten mukaan Raatihuone kunnostettaisiin kaupungin omaksi juhlataloksi ja edustustilaksi, johon sijoitettaisiin kaupunginvaltuuston istuntosali ja ryhmäkokoukset. Lisäksi rakennuksessa suoritettaisiin täydelliset tekniset peruskorjaukset.

Rakennustyöt aloitettiin maaliskuussa 1987. Talon korjauksen aikana paljastuneet koristemaalaukset ja niiden

utkiminen hidastuttivat osaltaan korjaustöiden edistymistä. Talo valmistui vasta vuoden 1990 maaliskuussa.

Peruskorjauksen yhteydessä ei ollut mahdollisuutta muuttaa taloa sellaiseksi kuin se oli valmistuessaan vuonna 1888, mutta siinä pyrittiin – edellisistä korjauskerroista poiketen – palauttamaan ja säilyttämään tuleville sukupolville Raatihuoneen rakentamisen ja koristamisen historia. Vuosikymmenten aikana tehdyt muutokset, käyttötapojen vaihdokset, nykyiset rakennussäädökset ja ajanmukaisen tekniikan sijoittaminen vanhaan taloon estivät Raatihuoneen palauttamisen historiansa alkuvaiheen tarkkaan muotoon.

Juhlasali, talon arvokkain tila, on palautettu alkuperäiseen asuunsa. Kadoksissa olleen huutokauppasalin holvien alle on sisustettu valtuuston istuntosali. Alkuperäisten näköiset seinien ja kattojen koristemaalaukset on palautettu auloihin, portaikkoon ja saleihin. Myöhemmät koristemaalaukset on siirretty kahteen korjaustyön muodostamaan uuteen saliin. Sadan vuoden takaisia malleja on sovellettu lattioihin, oviin, ikkunoihin, verhoihin, listoihin ja muihin yksityiskohtiin.

Vanhat, talon alkuperäiset kalusteet ja valaisimet ovat aikojen kuluessa lähes hävinneet. Raatihuoneen tulevaa käyttöä varten on suunniteltu ja valmistettu kokonaan uudet kalusteet ja valaisimet. Niiden muotoihin ei ole kopioitu historiallisia malleja, vaan tavoitteena on ollut rakennuksen henkeä täydentävä sisustustyö, ehjä kokonaisuus, joka ulottuu kiinteistä rakennusosista yksityiskohtiin pienesineitä unohtamatta.

Peruskorjauksen suunnitteli Hämeenlinnan kaupungin arkkitehtiosasto ja kaupunginarkkitehti Heikki Aitola. Sisustussuunnittelusta vastasi professori Antti Nurmesniemi. Entisöinti- ja koristemaalaukset suoritti Entisöintimaalausurakoitsija Ancelo Oy.

Kaupunginvaltuusto on saanut käyttöönsä kaupungin vanhan huutokaupakamarin tiloihin sisustetun istuntosalin. Seinää pehmentää tekstiilitaiteilija Kirsti Rantasen taideteos: "Tuo ei mene mielestäin".

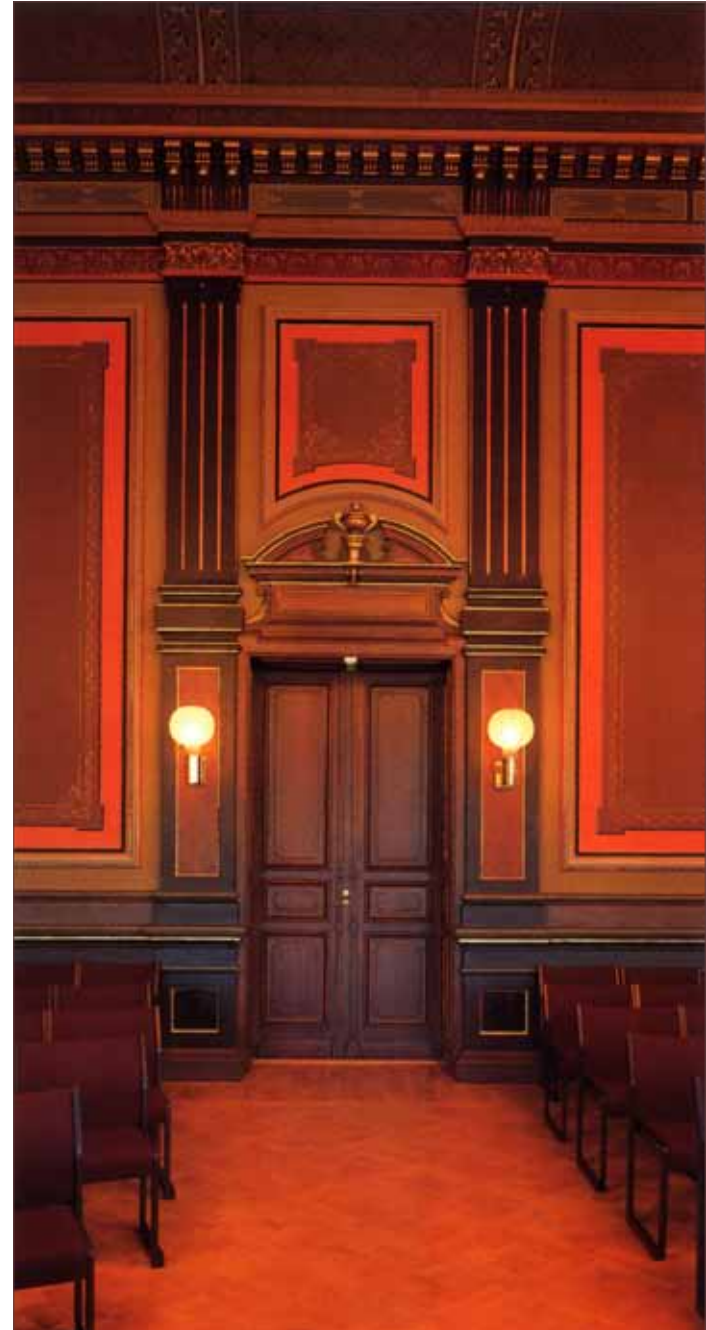
Valtuuston puheenjohtajat vuosilta 1898-1986 ovat jättäneet perinnöksi Raatihuoneen.

Vaateaulassa voi istahtaa raastuvanoikeuden ajoilta säilyneillä 100-vuotisilla tuoleilla.

Juhlasaliin palautettu alkuperäinen väritys ja runsaat koristemaalaukset herättävät huomiota. Salin uudet valaisimet luovat sopivan tunnelman kaupungin järjestämille juhlille, vastaanotoille, konserteille ja juhlakokouksille.

Entinen uusrenesanssikoristeinen raastuvanoikeuden istuntosali on nyt nimeltään Suuri salonki. Pienen salongin punaiset värit ovat peräisin koristemaalauksen 2. vaiheesta.

Portaikko, kalusteet, verhot ja Viktor Malmbergin veistos "Kaivolla" kuuluvat juhleroksen yhteishenkeen.

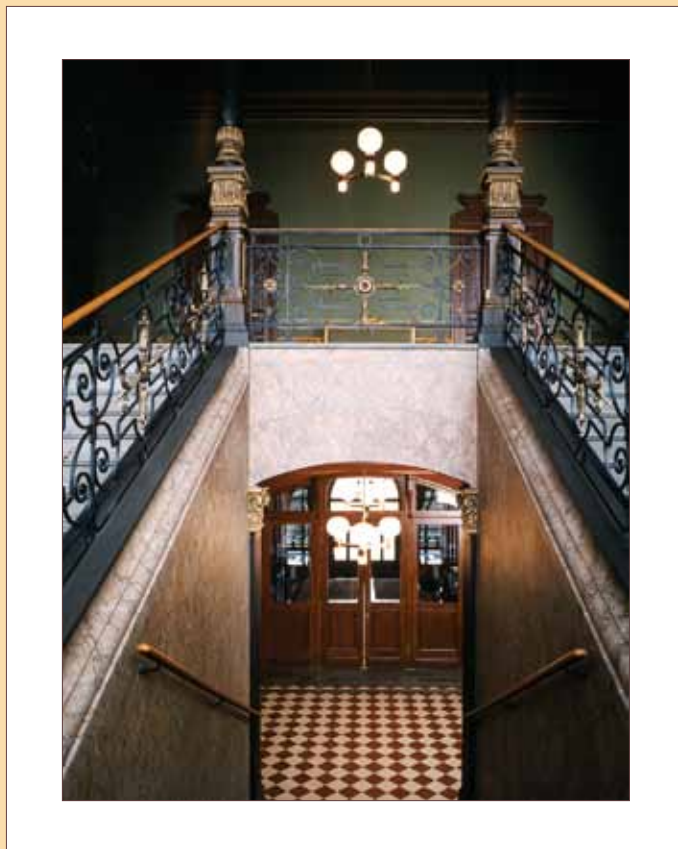

Pohjakerroksen halkokellari ja vankiputka ovat muuttuneet talon vieraiden kahvi- ja ruokailutiloiksi.

Bankettisalin jugend-tunnelmassa unohtuu arkipäivän kiire.

HÄMEENLINNAN RAATIHUONE

Raatihuoneenkatu 15, 13100 Hämeenlinna
Kokousisäntä Jaakko Vahtokari, puh. 03 621 2801
hameenlinna.fi/raatihuone

Suunnittelu: Mainos Staffi Ky/
Matti Helander
Värikuvaus: Hannu Männynoksa
Painopaikka: DomusPrint